

TE-palvelut | tjänster
services

Gitta bargoeallimii

te-palvelut.fi

Gitta bargoeallimii TE-bálvalusat geavahusastat

Ozatgo bargosaji? Háliidivččetgo lonuhit dálá bargosaji eanet miela miel bargosadjái? Smiehtatgo, makkár lasseskuvlejumi dárbbášat, vai beasat bargoeallimis ovddasguvlui? Leatgo smiehttan álgit fitnodatdoallin? Dárbbášatgo ámmátlaš veajuiduhttima vai birget bargoeallimis?

Bargo- ja ealáhusbálvalusat (TE-bálvalusat, TE-palvelut) fáallet valjit dieđuid ja máhtu ealáhusain, bargosajiin, skuvlejumis, hárbhallamis ja fitnodatdoalus ruovtturiikkas ja olgoriikkain. Sáhtát ávkkástallat fierbmebálvalusaideamet, ringet riikkaviidosaš bálvalannummirii dahje boahitit TE-doaimmahakkii háleštallat persovnnalaš áigevárreimiin.

**Diehtu suoma- ja ruoŋagillii
čujuhugas**
www.te-palvelut.fi

Leage aktiivvalaš – geavat mánggabealat bálvalusaideamet

Leatgo barggus, bargguheapme, stuđe-remiin, báhcimin bargguheapmin dahje máhccamin bargoeallimii? Álggat barggoohcamat TE-doaimmahagas.

Mii rávvet ja hárbjeht barggoohcciid bargguohcamis. Ohcat ja fállat dutnje heivvolaš bargosajiid. Fitnodaga vuodđudeami plánen olmmoš oazžu veahki TE-doaimmahagaid lassin guovlulaš fitnodatbálvalusain.

Álggat bargguohcama Personáššehasa ležas áššiid dikšun –fierbmebálvalusas (**Oma asiointi**), dalle du dieđut leat seammás min ánus, go ohcat bargoaddái heivvolaččamus bargi. Álggat bargguohcama fierpmis – gávnnat johtilamosit bálvalusaideamet, maid dárbbášat.

**Álggat barggoohcama
čujuhugas**
www.te-palvelut.fi

Geahča bargosajiid nehtas

Fierbmesiidduideamet gávnnat Suoma viidámus bargosajiid ohcanbálvalusa. Rabas bargosajit –bálvalusas (**Avoimet työpaikat**) sáhtát ohcat bargosajiid earret eará ámmátjoavkku, báikegotti dahje almmuhusbeaivemeari mielde dahje sátnoohcama geavahettiin.

Báikefákta (**Paikkavahiti**) -bálvalusain oáččut dieđuid rabas bargosajiin njuolgga válljejumit mielde juogo šleaðgapistii dahje mátketelefovdnii.

Oahpásmuva rabas bargosajiide ja váldde Báikefávttá atnui. Go oaččot dieđu rabas bargosajis, váldde seammás oktavuoda bargoaddái. Johtilvuotta lea ovdamunni barggu ohcamis.

Muital máhtut birra CV-neahtas

CV-neahta bokte bargoaddit ohcet čeahpes olbmuid ja sáhttet váldit dutnje oktavuoda njuolgga, go leat guođđán bargoohcanalmuhusa min bálvalussii.

Muital ánsologahallamis čehppodagastat, bargovásáhusas, skuvlejumis ja eará barggu ohcama dáfus dehálaš áššiin. Sáhtát guođđit almmuhusa maiddái namaheapmin.

Bargoohcanhárjehus lasiha sihkkarvuoda bargoohcamii

Dievasmahte ja beavit bargoohcandáidduidat bargoohcanhárjehussii oassálastimiin.

Hárjehusas manno čađa bargoohcama eará oasseguovlluid, bargomárkaniid dili ja bargoaddiid vuordámušaid sihke oahpásmuvvat bargoohcama elektrovnnalaš kanálaide ja gaskaomiide. Bargoohcanhárjehus lea buorre vejolašvuotta hárjehallat barggu ohcama, vai lihkestuvat iežat bargojearahallamis.

Bargui olgoriikii

EURES lea Eurohpá ekonomijaguovllu bargogaskkustanbálvalus. EURES-portálas leat dieđut EU-riikkaid rabas bargosajiin sihke bargo- ja eallindiliin. Portálas gávnnat maiddái dieđu eará riikkain bargamis.

CV-neahtta veahkeha bargosaji oažžumis.

Sáhtát maiddái guođđit iežat CV ohccibárkui, mii lea portálas, ja gos bargoaddit eará guovlluin Eurohpá sáhttet ohcat heivvolaš evttohasaid iežaset bargosajiide.

Lassidieđut maiddái:

www.te-palvelut.fi/eures -siidduin sihke **Bargolinnjás** (Työlinja) ja **www.eures.europa.eu**

Barggolašvuodaplána dahkkojuvvo ovttas

TE-doaimmaha áššedovdi oahpista barggu ohcamis, háleštallá duinna bargoohcansávaldagain ja árvvoštallá máhtut.

Bálvalus válljejuvvo dan mielde, maid dárbbasat ja mainna buoremusat sáhttit doarjut barggolašvuoda. TE-bálvalusat lea ordnejuvvon bálvalanlinnjáiid mielde. Bálvalanlinnját leat barggugaskkustan- ja fitnodatbálvalusat, máhttima ovddidanbálvalusat ja dorjojuvvon barggolašvuoda bálvalusat.

Bargguohccin almmuhan olbmuiin gárvvistuvvo guovtti vahku siste bargguohcamis barggolašvuodaplána, dalle go dat lea dárbbaslaš. Plánas soahpat bargguohcama mihttomeriid, doaibmabijuid ja bálvalusaid, vai oaččut barggu jođáneamos lági mielde. Barggolašvuodaplána dárkkistuvvo golmma mánu gaskka mearreáigásašjearahallamis.

Dorvu bargodili rievddadettiin

Go leat áitojuvvon celkojuvnot eret dahje du leat cealkán eret ekonomalaš dahje buvttadeami sivaid dihtii dahje jus du leat bidjan lupmui dahje dus lea nohkamin mearreáigásaš bargogaskavuotta, sáh-

tát oažžut friijavuoda bálkkáin, go oassálastttát barggu ohcamii. Go oassálastttát barggolašvuoda buorideaddji bálvalusaid, sáhtát oažžut bargguhisvuodaovddu bajádusain.

Jus leat bargguheapme, sáhtát oažžut buhtadusa bargojeahallanmátkkiid mátkke- ja idjadangoluin.

Bargguhisvuodaovddu máksi sáhtttá mieđihit johtindoarjaga barggu vuostáiváldimis šaddan bargomátke- dahje eará goluide dahje bargobáikegoddái fárremii.

**TE-bálvalusat doarju
bargogaskavuoda
rievdandili.**

Lasit ámmátdáiddut dahje vállje áibbaš ođđa karriera

Jus smiehtat máhtut ovddideami dahje ámmáhamolsuma, fállat du dárbbášan dieđu skulvenvejolašvuodain, skulven- ja ámmát-surggiin ja stuđeremiid ruhtadeamis.

Sáhtát háleštallat du skulven- ja bargovejolašvuodain áššedovdiin TE-doaimmahagas dahje ringet skulvenrávvema riikka-viidosaš telefonnummirii. Gávnnat dieđu maiddái fierpmis.

www.opintopolku.fi
www.ammattinetti.fi
facebook.com/koulutusneuvonta

**Mánggabealat diehtu
skuvlejumiin ja ámmáhiin
te-palvelut.fi –siidduin ja
TE-doaimmahagas.**

Veahkki ámmátválljemii ja karriearaplánemii

TE-bálvalusaid áššedovdipsykologat veahkehit du ámmátválljemis ja karriearaplánemis. Luhtolaš háleštallamiid doarjjan sáhtttá geavahuvvot bargo- ja skulvengeahččalemiid ja psykologalaš teasttaid. Sáhtát maiddái ieš árvoštallat molssaeavttuidat AVO-programmain.

www.te-palvelut.fi/avo

Karrierahárjehus

Karrierahárjehusas čielggasmahtát ámmátválljen- ja karriearamolssaeavttuidat. Oaččot bagadallama skuvlejupmái ohcaleapmái. Hárjehus ollašuhtto eanaš joavkohápmásažžan, dalle oažžut doarjaga bagadalliid lassin earáin dávisteaddji dili olbmui.

Skuvlejumiin ođđa čehppodat

Bargofápmoskuvlen

Bargofápmoskuvlejumiin sáhtát beaivádit čehppodagat dahje skuvlet iežas ođđa suorái. Bargofápmoskuvlen lea oaivvilduvvon vuosttažettiin badjel 20-jahkásaš bargguemiide dahje olbmuide, geaid bargguhisvuoh- ta áitá.

Oassálastiide nuvtttá skuvlejumi ordnejit ámmátlaš rávisolbmuidskuvlenguovddážat, ámmátlaš oahppolágadusat, allaskuvllat ja priváhta skulvenbálvalusaid buvttadeaddjit

Ámmátlaš bargofápmoskuvlen sikte dávjá dutkosii. Das sáhtttá čađahit vuoddo-, ámmát- dahje spesiálaámmátdutkosa dahje dutkosa oasi. Mihttomearrin sáhtttá leat maiddái allaskuvlaoahpuid loahpaheap-

mi. Lassin fállon lea joatkka- ja dievasmahttinskuvlejupmi ja fitnodatskuvlejupmi fitnodatdoaimma álggaheaddjái dahje dan smiehttan olbmui. Maiddái rávisolbmuid vuodđooahpahusa sáhttá ordnet, jus vuodđooahpahusa oahppomeari váilun lea easttan ámmátlaš skuvlejumi čađaheapmái.

Oktasašskáhpponskuvlejupmi lea bargoadi ja TE-bálvalusaid áššedovdi ovttas plánejuvvon ja skáhppojuvvon bargofápmoskuvlejupmi. Sisafárrejeaddjiide ordejuvvo vuogáiduvvanskuvlejumi, mii ovddida ja doarju stuđeantta vejolašvuodaid oassálastit suomelaš servodahkii dan aktiivvalaš lahtun.

Bargofápmoskuvlejumi sáhtát ohcat fierbmeskoviin dahje ohcanskoviin maid oažžu TE-doaimmahagas.

Skuvlenfákta-bálvalus sádde dieđuid njuolga du šleađgapostii skuvlejumiin maid leat sávván.

Eaktodáhtolaš stuđeren bargguhisvuodaovdduin

Maiddá eaktodáhtolaš ollesáigásaš stuđeren bargguhisvuodaovdduin lea dihto eavttuiguin vejolaš Eaktodáhtolaš stuđeremis galgá soahpat TE-guovddážiin ovdal stuđerema álggaheami. Oahpuid áigge máksojuvvo bargguhisvuodabeaiveruhta dahje bargomárkandoarjja gollobuhtadus.

Eaktodáhtolaš oahpuid doarju bargguhisvuodaovddu gáibádussan lea earret eará, ahte

- ▶ stuđerema doarjuma árvoštallet lasihit čielgasit vejolašvuodaid oažžut barggu.

- ▶ oahput leat ollesáigásačča.
- ▶ stuđerema doarjumis sohppojuvvo barggolašvuodaplánas dahje plánas mii buhte dan.
- ▶ leat deavdán 25 jagi

Jus oahpuid ii sáhte doarjut bargguhisvuodaovdduin, sáhttá dus lihkká leat vejolašvuolta siidoáigásaš stuđeremii bargguhisvuodaovddu manatkeahtá. Lassidieđuid oaččut skuvlenrávvemis dahje min neahttasiidduin.

Oahppasoahpamušskuvlen

Oahppasoahpamušskuvlejumiin lea álki skáhppet ámmátlaš vuodđodáidduid dahje lasi čehppodaga. Oahppasoahpamuš lea mearreáigásaš bargosoahpamuš, masa gullá barggus oahppan ja teorehtalaš ávdnassiid stuđeren oahppolágádusas Bargoaddi máksá stuđerejeaddjái bálkká bargosoahpamuša vuodul. Jus leat bargguheapme, bargoaddi sáhttá ohcat ja oažžut TE-doaimmahagas bálkadoarjaga.

www.opintopolku.fi

TE-bálvalusat álggaheaddji fitnodatdoallái

TE-doaimmahat rávve du, go plánet fitnodaga vuodđudeami ja dárbbasat lassidieđuid fitnodatbarggus ja doarjaga fitnodaga vuodđudeamis.

Álggahanruđain dorvvastit fitnodatdoalli áigáiboađu fitnodatdoaimma álggahan- ja stáđásmahttináigodagas. Álggahanruhta mieđihuvvo eanemustá 12 mánnui, ja

dat ohccojuvvo TE-doaimmahagas. Eará guovlulaš fitnodatbálvalusat fáallet álggaheaddji fitnodatdoallái mánggabealat rávven-, doaibmasadje- ja eará bálvalusaid. Fitnodatbargodáidduid sáhtát skáhppot ja dievasmahttit skuvlejumiin, go fitnodatdoaimma álggaheami ja fitnodatskuvlejumi lea vejolaš ovttahttit njuovžilit.

TE-doaimmahagat ja ealáhus-, johtolat- ja birasguovddážat (EJB-guovddážat) fáallet skuvlejumi fitnodatdoallin áigon ja fitnodatdoallin jo doaibman olbmuide. Lassidieđuid fitnodatskuvlenfálaldagain oaččot fierpmis ja EJB-guovddážis.

Álggaheaddji fitnodatdoalliid

vuodđorávven:

Yritys-Suomi-telefonbálvalus

0295 020 500

Ovttahte fitnodatdoaimma ja fitnodatskuvlejumi njuovžilit.

Doarjja bargui beassamii

Bálkádoarjja

Jus it ieš lihkostuva oažžut barggu, sáhtát diđoštallat TE-doaimmahagas vejolašvuodaid beassat bálkádoarjagiin dorjovvov bargui. Dalle bargoaddái máksojuvvo doarjja du bálkáheapmái.

TE-doaimmahat árvvoštallá álo miedihuvvogo bálkádoarjja- Bálkádoarjovvov bargu galgá lasihit bargguhis bargoohcci ámmátlaš čehppodaga ja ovddidit bargoaddi bargui beassama bálkádoarjovvov bargu maŋŋá.

Barguierjehus

Jus dárbbášat persovnnalaš doarjaga bargosaji ohcamis dahje bargui sirdašuvvamis, TE-doaimmahaga bokte sáhtát oažžut barguierjeheaddji. Barguierjeheaddji sáhtá muhtun dáhpáhusain doarjut du oahpposoahpamušskuvlejumis stuđeremis. Seammás barguierjeheaddji doarju maiddá bargoaddi.

Bargoiskkadallan

Bargoiskkadallan lea bargosajis ordnejuvov bargui beassama ovddideaddji bálvalus. Bargoiskkadallama áigge it goittotge leat bargogaskavuođas bargoiskkadallama ordnejeaddjái.

Earálágan bargguid iskkadallamiin sáhtát gávdnat bargo- ja skuvlejupmemolsaeavttu, jus dus váilu fágalaš skuvlejupmi dahje leat molsumin suorggi dahje ámmáha. Bargoiskkadallama mihttomearrin lea čielggadit, leago suorgi dahje ámmát beroštahti vai livččiigo fitnodatbargu sutnje heivvolaš karriearamolssaeaktu.

Bargoiskkadallamis čielgá maiddá leatgo gárvvis máhccat bargui, jus leat leamašan guhkká eret bargomárkaniin.

Bargoiskkadallanbáikki skáhppo TE-doaimmahat. Sáhtát maiddá ieš ohcat báikki, man TE-doaimmahat dohkkeha. Bargoiskkadallamis dahkko soahpamuš.

Rekrytereniskkadallan

Sáhtát ovttas bargoaddiin evttohit TE-doaimmahakii rekrytereniskkadallama. Eanemustá guđa mánu guhkkosaš iskkadallama áigge bargoaddi sáhtá árvvoštallat du heivvolašvuoda fálojuvov doibmii

ja bargoservošii. Iskkadallamis dahkko soahpamuš.

Rekrytereniskkadallama áigge oaččut bargguhisvuođaovddu. Jus don bálkáhuvvot seammá dahje seammasullasaš doaimmaid, maid geahččalit, iskkadallama guhkkodat geahpeduvvo geahččalanáiggis.

Ámmátlaš veajuiduhttin

Go váddu dahje buohcuvuohta lea oassi du eallima, sáhtát dárbbasit barggudat nuppástusaid dahje sierra ordnemiid. TE-doaimmahaga fállán bálvalusat dievasmahttet dáhpedorbme- ja johtolatdákáduslágádusaid, bargoealáhtlágádusaid ja Álbmotealáhtlágádusa ordne ámmátlaš veajuiduhttima.

www.vkk.fi
www.tela.fi
www.kela.fi

Bargguhisvuođadorvu

Go bargguhis barggu ohcon ozat barggu dahje oassálasttát bargui beassama ovddideaddji bálvalusaidamet, sáhtát oažžut áigáiboađu dorvvasteapmin bargguhisvuođaovddu. Bargguhisvuođadordut leat dienasbeaiveruhta, vuođđobeaveruhta ja bargomárkandoarjja. TE-doaimmahat dutká bargguhisvuođaovddu oažžuma bargofápmopolitihkalaš gáibádusaid ja addá ovddu máksái bargofápmopolitihkalaš cealkámuša. Máksi, Kela dahje bargguhisvuođakássa, dutká eará ovddu oažžuma gáibádusaid.

Jus bargui beassama ovddideaddji bálvalusas – bargooohcanhárjehus, karriearahárjehus, skuvleniskkadallan ja bargoiskkadallan – lea sohppojuvvon bargobeassanplánas, bálvalusa áigge sáhttá leat vuoigatvuohta bajiduvvon bargguhisvuođaovdui. Lassin bálvalusa áigge máksojuvvo gollobuhtadus.

Lassidieđuid bargguhisvuođadorduvi gullelaš áššiin oaččot min fierbmesiidduin dahje riikkaviidosaš bálvalannummiris. Iežas áššiid dikšun -fierbmebálvalusas sáhtát lohkat TE-doaimmahaga addán bargopolitihkalaš cealkámušaid ja vástidit dutnje sáddejuvvon čielggadanbivdagiidda. Bargguhisvuođadordut dásis ja dan ohcamis oaččut dárkilut dieđuid iežas bargguhisvuođakássa dahje Kelas.

www.kela.fi
www.tyj.fi

TE-telefonbálvalusat

Personáššehasa rávven

- rávven TE-bálvalusain
- láidesteapmi fierbmebálvalusaid geavahepmái
- bagadallan bálvalandárbbu čuovvu bálvalussii

0295 025 500

Bargguhisdorvorávven

0295 020 701

Golahusrávven

- facebook.com/koulutusneuvonta

0295 020 702

Ruoššagielat rávven

Русскоязычная консультационная служба

0295 020 715

YRITYS-SUOMI- telefonbálvalus
Fitnodatdoallin áigon olbmuide

0295 020 500

www.yrityssuomi.fi

Háladeami haddi lea áššehasa
iežas operáhtorsoahpamuša
mielde

te-palvelut.fi

TE03 pohjoissaame 1.2017

24